

Presentasjon av rensefiskveiledere

Foto: NorseAqua

Randi N Grøntvedt

Hvilke veiledere finnes:

- Veileder for bruk og hold av leppefisk
- Veileder for bruk og hold av rognkjeks
- Veileder for fangst og mellomlagring av leppefisk
- Veileder til transport av leppefisk
- Veileder for mottak av leppefisk
- Veileder for overvintring av leppefisk
- NY (kommer): veileder for håndtering og transport av rognkjeks

Veiledere rensefisk

Veiledere

- 04.06.2015 Veileder for bruk og hold av leppefisk
- 23.06.2015 Veileder for bruk og hold av rognkjeks
- 05.06.2015 Veileder for fangst og mellomlagring av leppefisk
- 05.06.2015 Veileder til transport av leppefisk se også [Transportforskriften](#)
- 05.06.2015 Veileder for mottak av leppefisk
- 01.12.2016 Veileder for overvintring av leppefisk

Kjenningsmateriell

- Leppefisk i norske farvann (forside)
- Leppefisk i norske farvann (bakside)

Eksempler

- Eksempel på kontrakt mellom kjøper og fisker av leppefisk (2014) Format: MS Word
- Mottaksskjema/kvalitetskontroll Format: MS Excel
- Mottaksskjema/kvalitetskontroll Format: MS Excel
- Fangstdagbok leppefisk (2014)

Samleside på lusedata.no:

<http://lusedata.no/for-naeringen/veiledere-leppefisk/>

Hva er veilederne basert på?

- Kunnskap fra forskning
- Forvaltning
- Erfaringskunnskap fra oppdrettere
- Anbefalinger/råd fra utstysprodusenter
- Fôrleverandører

Veileder for overvintring av leppefisk

- Går leppefisken i dvale i merdene?
- Ulike erfaringer:
 - Dvalelignende tilstand:
 - Senker skjul, lar leppefisken være i ro
 - Merk: sørg for rene skjul før vinteren
 - Aktiv tilstand:
 - Beiter lus gjennom vinteren
- Sørg for fôring av leppefisken gjennom vinteren!

Bruk og hold av leppefisk

- Bruk av skjul:

Illustrasjon fra Marine Harvest Midt

Lag rensestasjoner, der laksen kommer til leppefisk for å få fjernet lusa

Sørg for:

- Planlegging av vask
 - Tørking/vaskere
- Fôringsstasjoner i skjul
- Nok skjulareal
 - Kan øke antall og tetthet mellom tareremsene

Fôringsanbefalinger leppefisk

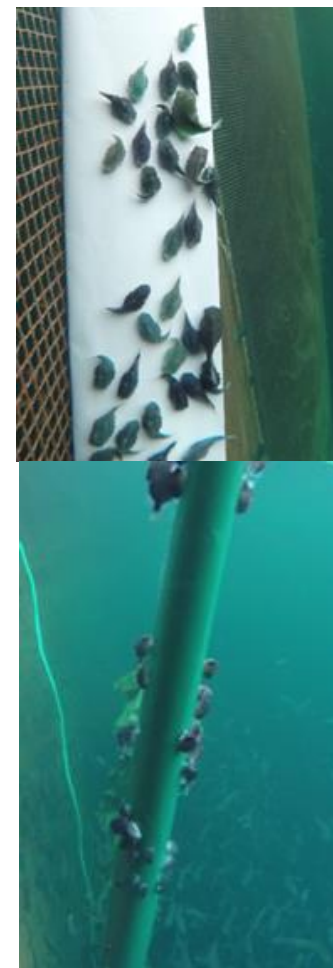
- Våtfôr: Leppefisken er kresen
 - Lang tilvenningstid
 - Daglig utfôring:
 - Sommer: 0,7-1%
 - Vinter: 0,3-0,5 %
 - Gi fôret i myk agnpose eller fleksibel nylonstrømpe
 - Etterfylles 3 ganger i uka
 - Mindre ved temp < 6-7°C
 - Plasser fôrposer i skjul
 - Kommersielt fôr tilgjengelig for leppefisk

Foto: Marine Harvest Midt

Bruk og hold av rognkjeks

- Har behov for skygge, og liker glatte og stive flater til å suge seg fast på
 - Tareskjul og stive skjul kan benyttes
 - Flere kommersielle produkt tilgjengelig
- Anbefaling løpemeter:
 - 50 rognkjeks per løpemeter
- Fôring av rognkjeks:
 - Små pellets
 - Ved utsett: 2-3% daglig utfôring
 - Sommer: 2-3% utfôring 5 dager i uken
 - Vinter (6°C): 1,5% utfôring 5 dager i uken

Begge foto: ProAqua

Innblanding av rensefisk?

- Leppefisk:
 - 4-5% av små leppefisk
 - 3-5% av stor leppefisk
 - 1% av berggylte
- Rognkjeks:
 - 2-15%

Rensefiskstrategi?

- Ta høyde for kvoteregulert fangst av vill leppefisk
 - Tilgang på vill rensefisk fra juli og 1-2 mnd deretter
 - Etterfylling mindre aktuelt
- 1.års vårsmolt: bergnebb (og små gylder)
- 1.års høstsmolt: bergnebb (og små berggyllt)
- 2.års høstfisk: Berggyllt (grønngyllt frem til 7°C)
- Rognkjeks – hva bør anbefales?
 - Liker dårlig høye sjøtemperaturer
 - Vaksinerert rognkjeks (30g), beiter best på hvilken størrelse laks?

Generelt for bruk av rensefisk

- Rengjøring, rengjøring, rengjøring
 - Skjul, nøter og annet utstyr
- Kvalitetskontroll - sporingssystemer
- Rensefisk er å regne som akvakulturdyr
 - Følg akvakulturdriftsforskriften
 - Registreringer, rapporteringer
 - Helsekontroller
 - Fôring
 - Avliving

Gjenbruk?

- Kan være risikabelt
 - Vurder smitterisiko – kan gjenbrukes etter f.eks. karantenetid
 - Kan ikke flyttes ut eller inn i sykdomssoner
 - Leppefisk begrenset ressurs, ta vare på denne
-
- Ved avlivning: Bedøving ved slag mot hode, bruk av egnet medikament eller annen egnet metode

Leppefisk i norske farvann

Berggyllt, *Labrus bergylta*

Grønngyllt, *Symphodus melops*

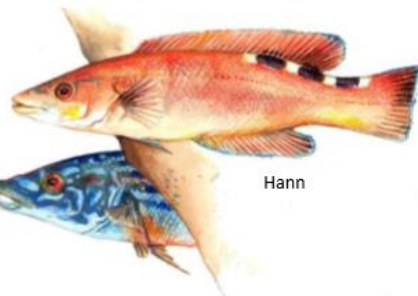
Hann

Hunn

Grøsgyllt, *Centrolabrus exoletus*

Hann

Blåstål og rødnebb, *Labrus mixtus*

Hann

Bergnebb, *Ctenolabrus rupestris*

Brungyllt, *Acantholabrus palloni*

Illustrasjon: Silvan H. Hovsten